

## Rundskriv 7/2024

**Til** Byrådsavdelingene, etatene, bydelene og kommunale foretak  
**Fra:** Byrådsavdeling for finans  
**Saksbeh.:** Christina Victoria Eckhoff Skeie  
**Telefon:** 906 05 025

**Saksnr.:** 20/2226- 44  
**Utsendt dato:** 26.06.2024  
**Gjelder fra:** d.d.  
**Gjelder til:** Inntil videre  
**Erstatter:** 12/2016

## Rundskriv nr. 7/2024: Fairtrade-hovedstaden Oslo

### 1. Bakgrunn

Oslo kommune ønsker å være pådriver for etisk og rettferdig handel, og fikk i 2011 status som Fairtrade-hovedstad etter vedtak i Oslo bystyre. Som Fairtrade-hovedstad er kommunen forpliktet til å arbeide for å øke kunnskapen om Fairtrade i Oslo og til selv å kjøpe Fairtrade-merkede varer eller andre produkter som er basert på etisk og rettferdig handel, innenfor rammene av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Det er 20 Fairtrade-kommuner i Norge. Hovedsteder som Stockholm, London, Amsterdam og Helsinki har også status som Fairtrade-hovedsteder og jobber mot de samme målene.

Fairtrade-hovedstaden Oslo er ett av flere initiativer i kommunen for å redusere risikoen for brudd på grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter i globale leverandørkjeder. Oslo kommunes anskaffelsesstrategi slår fast at virksomhetene skal arbeide aktivt for å ivareta grunnleggende menneskerettigheter, ILOs kjernekonvensjoner og folkerettens regler som Norge er forpliktet av gjennom FN-vedtak, i sine anskaffelser. Videre stiller også Oslomodellen krav til aktsomhetsvurderinger for et ansvarlig næringsliv, hvor leverandører må vise at de jobber systematisk for å sikre respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden.

### 2. Om Fairtrade

Fairtrade er en internasjonal merkeordning som gjennom handel skal forbedre livsvilkårene og arbeidsforholdene for bønder og arbeidere i deler av verden hvor fattigdom og sult er utbredt. Fairtrade-standardene ivaretar de tre dimensjonene i en bærekraftig utvikling: Klima og miljø, sosiale forhold og økonomi.

Mange småskalabønder i Afrika, Asia og Sør-Amerika blir hardt rammet av klimaendringene og svingende markedspriser som i mange tilfeller ikke er tilstrekkelig for å dekke produksjonskostnader. Fairtrades minimumspris sikrer bøndene en forutsigbar betaling for råvarene og beskytter mot valutasvingninger. I tillegg utbetales en premium-betaling til Fairtrade-kooperativene, hvor bøndene i felleskap bestemmer hva midlene skal brukes til. Midlene benyttes til velferdstiltak, som for eksempel utvikling av skole- og helsetilbud, eller klimatilpasningstiltak i jordbruket. Bedre arbeidsforhold og handelsbetingelser gjør det mulig å investere i jordbruket, i lokalsamfunnet og en bærekraftig framtid. Fairtrade jobber også for å redusere påvirkning på klima og miljø gjennom strenge restriksjoner for bruk av sprøytemidler, ved å stimulere til biologisk mangfold og vern av regnskog. Fairtrade bidrar derfor til å møte FNs bærekraftsmål 1, 2 og 11 om å bekjempe fattigdom og sult og jobbe for bærekraftige byer og lokalsamfunn.

### **3. Strategier for Fairtrade-hovedstaden Oslo**

Oslo kommune skal:

- Arbeide for å øke kunnskap om Fairtrade og for å øke tilgang til og bruken av Fairtrade-merkede produkter.
- Stille krav om at produkter basert på prinsipper om etisk og rettferdig handel tilbys der det er aktuelt.
- Oppfordre til bruk av produkter basert på prinsipper om etisk og rettferdig handel i alle arrangementer i egen regi. Dette gjelder også for arrangementer der kommunen er en sentral samarbeidspartner eller økonomisk bidragsyter.
- Ha egne informasjons- og opplærings tiltak om etisk og rettferdig handel for barn og unge.

### **4. Styringsgruppen for Fairtrade-hovedstaden Oslo**

Oslo kommune har oppnevnt en styringsgruppe som består av medlemmer fra kommunens virksomheter, næringslivet, Oslo bystyre og sivilsamfunnet. Styringsgruppen er bredt sammensatt og representerer et mangfold i Oslo som by. Styret har en strategisk rolle og er pådriver for Fairtrade-arbeidet i Oslo. Byrådsavdeling for finans har det overordnede ansvaret for styringsgruppen. Sekretariatet er lagt til Utviklings- og kompetanseetaten (UKE).

### **5. Virksomhetenes oppfølging**

Byrådsavdeling for finans forutsetter at Oslo kommunes virksomheter setter seg inn i og følger opp strategiene for Fairtrade-arbeidet. På denne måten bidrar virksomhetene til at Oslo kommune opprettholder statusen som Fairtrade-hovedstad.

Byrådsavdelingen ber om at alle kommunens virksomheter benytter Fairtrade eller andre produkter basert på etisk og rettferdig handel ved interne eller publikumsrettede arrangementer. Ikke-kommunale arrangører oppfordres til å gjøre det samme, når disse mottar støtte fra kommunen eller leier kommunens arealer til sine arrangementer.

### **6. Spesielt om innkjøp og anskaffelser**

Oslo kommune skal stille krav til aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv i alle anskaffelser der det er høy risiko for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter, negativ miljøpåvirkning og korrupsjon.

Ved anskaffelse av høyrisikoprodukter kan en merkeordning som Fairtrade eller tilsvarende merker for etisk og rettferdig handel benyttes som dokumentasjon for at kravene til miljømessige, sosiale eller andre egenskaper ved anskaffelsen er oppfylt. Forutsetningen er at vilkårene i Forskrift om offentlige anskaffelser § 15-3 er oppfylt. Prinsippet om forholdsmessighet setter grenser for hvor strenge krav oppdragsgiveren kan stille til leverandørene. Virksomheter som har behov for veiledning på ovennevnte, kan ta kontakt med Utviklings- og kompetanseetaten v/Innkjøpstjenester.

Fairtrade-merket finnes på flere høyrisikoprodukter på matområdet, som kaffe, te, bananer, kakao og sukker. Fairtrade-produkter finnes også innen kategorier som bomull, blomster, sportsballer og gull. Mer informasjon om produktkategorier med høy risiko for brudd på grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden finnes på DFØs høyrisikoliste.

I Oslo kommunes samkjøpsavtaler finnes et utvalg av Fairtrade-merkede varer. Ved kjøp etter avtalene for mat og drikke vil det kun være mulig å bestille kaffe og bananer som er merket Fairtrade og økologisk. Etter andre samkjøpsavtaler og for andre kategorier vil det være mulig å velge Fairtrade-varer. Byrådsavdelingen ber virksomhetene støtte opp under arbeidet med etisk og rettferdig handel, og alltid vurdere muligheten for å kjøpe Fairtrade-merkede varer eller andre produkter som er basert på etisk og rettferdig handel når det kjøpes inn høyrisiko-produkter.

## **7. Informasjon**

Fairtrade-hovedstaden Oslo arrangerer årlig en Fairtrade-uke (uke 43) og samarbeider med næringslivet og andre Fairtrade-kommuner om dette. Uke 43 er også Internasjonal uke med FN-dagen. Byrådsavdelingen oppfordrer virksomhetene til å vie oppmerksomhet på FNs bærekraftsmål, menneskerettigheter, Fairtrade og etisk og rettferdig handel denne uken.

Det finnes mer informasjon på nettsiden [Fairtrade-hovedstaden Oslo](#). Eventuelle spørsmål vedrørende ovennevnte kan rettes til Guro Hildre, [guro.hildre@uke.oslo.kommune.no](mailto:guro.hildre@uke.oslo.kommune.no) ved Innkjøpstjenester, Utviklings- og kompetanseetaten.

Med hilsen

Sølve Monica Steffensen  
kommunaldirektør

Atle Halvorsen Hjelkerud  
konst. seksjonssjef